

POSUDEK NA BAKALÁŘSKOU PRÁCI **TOMÁŠE LÖBLA UŽÍVÁNÍ ANGLICISMŮ V HOSPODÁŘSKÝCH
NOVINÁCH PO ROCE 1989. FHS UK V PRAZE 2015**

ROZSAH: 70 STRAN (včetně bibliografie)

Cílem práce je pohlédnout na problematiku přejímek z anglického jazyka v publicistickém stylu, konkrétně ve vybraných článcích Lidových novin ve dvou obdobích 1991-1993 a 2012-13, z hlediska toho, jak a v jaké míře byly využívány v jednotlivých obdobích, jaká byla jejich stylová a sémantická hodnota v daném textu a jak a zda se jejich využívání postupem času lišilo, či nelišilo.

Na úvod samotný je nutno konstatovat, že práce splňuje formální kritéria pro bakalářské práce na UK v Praze, v některých aspektech jde i za onen rámeček (jindy nikoliv). Práce je cyklická, jsou zde jasně identifikovatelné vstupy a výstupy a je do jisté míry proporční. Navíc autor tradiční dualismus (teoretická vs. empirická část) obohatil i o tzv. metodologickou část, což je produkt, který vznikl v rámci tzv. metodologického semináře na FHS UK (a který obhajoval v rámci svého studia). Působí zde poměrně přirozeně jako přechod mezi teoretickou a praktickou částí, byť se nejedná o tradiční krok.

Teoretická část je přehledná, byť k ní mám výhrady (ut infra), a působí kompaktně. Zahrnuje poznatky odborníků hned z několika oblastí (filologie, lingvistika, translologie, sociální vědy apod.) a z různých dostupných zdrojů. Autor navíc (i přes značnou rozkolísanost v citacích a práci se zdroji obecně) postupuje deskriptivně, nikoliv normativně, což je pozitivní. Pojednání o anglicismech, neologismech nebo profesní mluvě má svůj smysl a je pro recipienta, který by chtěl získat základní informace o problematice, poučné. Nicméně to neznamená, že by autor „klouzal“ po povrchu, naopak je zde vždy úvodní definice, případně kategorizace i spektrum různých pohledů na věc. V praktické části bych vyzdvihl volbu periodika (bez ohledu na problematičnost základu výzkumu), z něhož čerpá příklady. Zde autor nepodlehł čirému pragmatismu a nezvolil zdroj tomu lépe uzpůsobený, tedy aby dokázal, že jsou zde v 1. období ty a ty přejímky a ve druhém jiné, to vše v tolika a tolika článcích. Zvolil si Lidové noviny, které mají daleko k bulvárním plátkům (zde jsou dané výrazy mnohem četnější, to si přiznejme, navíc by to byl velice dobrý zdroj pro zkoumání stylových a sémantických aspektů) i odborným/žánrovým tiskovinám (zde budou zcela jistě rovněž v míře nikoliv zanedbatelné), to by však totálně dehonestovalo celý výzkum, který je založený na relativně promyšlené metodě a hlavně rešerších. Ty, ať již bude kritik argumentovat čímkoliv, jsou prostě nezpochybnitelné, autor totiž pracoval se slovníky překladovými, slovníky cizích slov apod. Tím jsem tak přešel k tomu, co je zcela logicky očekávatelné, tedy vlastnímu zkoumání (a podstatě práce). Celá práce se může jevit jako utilitární, neboť každý soudný člověk logicky (a zcela správně) předpokládá, že pravděpodobně vyjde, že v 1. období (v devadesátých letech) bude užito méně anglických výrazů než na počátku nového milénia, což se zákonitě potvrdí (a potvrdilo). Nicméně autor ve výzkumu šel štěstí tak trochu naproti. Nešlo logicky očekávat, v jaké souvislosti bude daný výraz použit, jaká byla jeho stylistická a sémantická hodnota v obdobích, které dělí (téměř)

dvacet let a zejména, zda zde nedošlo k nějakému významnému posunu (v jakémkoliv smyslu). Skutečnost, že nic zcela nového výzkum nepřinesl, je prostě fakt, který musíme přijmout, ostatně stává se to i kolegům v exaktních oborech, kde je to bráno „laickou“ i odbornou veřejností jako jisté selhání autora. V tom je prostě ona záhada výzkumu.

Nicméně to neznamená, že bych k práci neměl výhrady. K práci lze mít řadu oprávněných (ale vyvratitelných) námitek, a to ovlivňuje celkový dojem z práce. Nebudu se zde zaobírat detaily, jako je, jak říká filolog Karel Palek, jistá „koženost“ výraziva, kdy se autor snaží „zhustit“ své myšlenkové pochody tak, že jsou z toho následně anakoluty, stylistické i pragmatické inkongruence nebo někdy až zavádějící výrazy či celé pasáže, ne-li myšlenkové „veletoče“ (například když v souvislosti neologismy poněkud nelogicky pojednává o slovech cizího původu, což je předmětem předchozí podkapitoly, aby se vrátil tu k neologismům a následně opět k anglicismům /str.7/). S tím (sc. nejasnosti v textu) následně souvisí to, že v některých pasážích autor pravděpodobně počítá s tím, že je recipient na stejné vlně jako on, tedy myslí jako autor. Nevím, zda čtenář pochopí, že Rosu Rabadán (na str. 7) do textu dodal kvůli tomu, že autorka poměrně kvalitně kategorizovala zkoumanou problematiku a výklad zpřehlednila (a přesně se to hodí do výkladu pana Löbla), nikoliv kvůli úlitbě vedoucímu práce, který je translátolog, nebo z jiných neznámých důvodů. Proto se asi bude podívat, proč je za každým druhým slovem výraz „překlad“ či různé variace na totéž. A tím přecházíme k tomu nejzávažnějšímu – nakládání s prameny. Naprosto se neorientuji v tom, co je myšlenka autora citovaného v dané pasáži a co je „vstup“ autora práce. Na jedné straně to vypadá jako jedna velká koláž citátů, na druhé straně jako jistá kombinace vstupů autora práce do citátů nebo neznalost pravidel pro citace. O tom by svědčil fakt, že mnohé rádo by citace hodně připomínají styl pana Löbla, včetně oněch inkongruencí.

Bylo by toho povícero, mi vadí nejednotnost transkripce stěžejních výrazů (např. neologismy /např.6/ vs. neologizmy /např. 67/) nebo někdy zavádějící poznámkový aparát. Například mi není zcela jasné, proč autor práce disertační práce řadí mezi práce diplomové (str. 69), rovněž asi recipient užasne nad bibliografickou sekci „seriály“, kam řadí například zdroje publikované v odborné literatuře (ibid.) Rovněž nemohu opomenout některé terminologické nepřesnosti (např. „přesunul se do vyšší slovní úrovně“ /26 ad./). Drobné výhrady mám i k některým aspektům praktické části, např. polemčnost tvrzení, že výraz IT nemá přesný domácí ekvivalent /str. 32/ nebo to, že v prvním zkoumaném období nenalezl výraz „kouč“. Pochopil bych, že nenalezl ekvivalent odpovídající významu „mentor“, ale ve sportovní terminologii by tam něco nalézt šlo...Nebo by zde hodila (přirozená) vysvětlivka, že to nebylo cílem práce a proč.

Objektivně vzato, autor nevyužil ani z deseti procent svého potenciálu, kdy mnohdy pracoval i mimo rámec předložené práce (tzv. tertium comparationis zmiňované v práci), bohužel je to vše zastíněno výše uvedeným. **Z toho důvodu navrhuji pouze chvalitebně.**